

Beslut

Datum
2009-12-16
Ert datum
2009-12-01

Vårt dnr
063/2009
Ert dnr
37-2002/08

Sidnr
1(2)

Jordbruksverket
Staffan Eklöf
Växtodlingsenheten
551 82 Jönköping

Etiska synpunkter på ansökan om förnyat godkännande för odling av den genetiskt modifierade majsen MON 810

I etiktraditionerna finns väldigt lite som kan tillämpas på växter. De två stora huvudlinjerna ger i huvudsak en etik som primärt handlar om förnuftiga varelser eller kännande och upplevande varelser. Växter kan inte skadas moraliskt sett enligt dessa synsätt. Vad vi gör mot växter får, enligt dessa synsätt, moralisk relevans genom att handlingen kan få konsekvenser för förnuftiga/kännande varelser.

Det finns tolkningar av föreställningar som "naturlighet" och "skapelsens integritet", vilka ibland anges som stöd för att motsätta sig genetisk förändring av organismer. Sådana tolkningar utesluter de flesta former av genetiska förändringar, t.ex. överföring av gener mellan arter. Gentekniknämnden har inte tidigare anslutit sig till sådana inställningar, utan bedömer varje fall av genetisk förändring för sig.

Etiska aspekter på genetiskt modifierade växter och bakterier kommer därför att hänföra sig till etiska aspekter av konsekvenser av genetiskt modifierade organismer vid försöksodling, marknadsintroduktion etc. Försiktighetsprincipen är ett försök att minska risken för oönskade konsekvenser.

Vi gör våra avvägningar med hänsyn till risker för miljön och människors och djurs hälsa.

Vid ensidig användning av ett bekämpningsmedel med en specifik aktiv substans finns alltid risken att en insektspopulation utvecklar resistens mot bekämpningsmedlet. Detta leder till att bekämpningsinsatserna blir verkningslösa. I den aktuella majsens har två Lepidoptera-specifika gener tillförts och fälten kommer att omges av refuger av konventionell majs. Ansökan innefattar även en övervakningsplan. Dessa åtgärder bidrar på olika sätt till att minska risken för resistensutveckling.

Bt-toxinet har under lång tid använts som biologiskt bekämpningsmedel utan att några negativa effekter på människors eller djurs hälsa rapporterats. Majsens har ett insektsskydd med hög grad av specificitet vilket gör att dess påverkan på icke-målorganismer är mindre än vid användning av kemiska bekämpningsmedel. I Spanien använder de lantbrukare som odlar majs sorter som innehåller MON 810 mindre bekämpningsmedel än de som odlar konventionell majs. Vidare finns ingen risk för att majsens blir ett ogräs eller att den sprider sig till vilda populationer då majs inte har några vilda släktingar i Europa. Mot bakgrund av det ovan nämnda anser vi att odling av majsens MON 810 är etiskt acceptabelt.

Beslut i detta ärende har efter föredragning av kanslichef Marie Nyman fattats av ledamöterna Birgitta Eilemar, Per Bill, Maria Kornevik Jakobsson, Lars Tysklind, Irene Oskarsson, Egon Frid (skiljaktig, se bilaga), Tina Ehn (skiljaktig, se bilaga), Rishi Bhalerao, Anna Wedell och Nils Uddenberg samt tjänstgörande ersättaren Per Wallgren. Vid remissens besvarande deltog även ersättarna Maria Lundqvist-Brömster och Stellan Welin.

Birgitta Eilemar

Marie Nyman

Ledamöterna Egon Frid (V) och Tina Ehn (MP) är skiljaktiga och anför följande:

Avvikande mening från mp och v avseende etiska synpunkter på ansökan om förnyat godkännande för odling av den genetiskt modifierade majsen Mon 810.

Vi anser att vid avvägning avseende etiska aspekter på genetiskt modifierade växter och bakterier bör omfatta ett vidare och större ansvar. Majsen Mon 810 har tillförts egenskaper som gör det möjligt att självproducera ett gift mot insekter.

Vår mer kritiska syn på effekterna av odling av den genetiskt modifierade majsens är förknippade med risker för ekosystemen och vårt beroende av dessa. Vi anser att det inte är tillräckligt klarlagt vilka långsiktiga risker införandet av genmodifierade grödor av det aktuella slaget har för människors hälsa och miljö samt för den biologiska mångfalden. Vi tror dessutom att en helt annan utveckling av jordbruket och matproduktionen kan vara möjlig: med mångfald, växelodling, trädjordbruk och ekologisk produktion med jordar som sköts så de dessutom skapar en hög inbindning av kol.